

Poučovací povinnost soudu

Poučení o povinnosti důkazní podle ustanovení § 118a odst. 3 o.s.ř. spočívá v tom, že soud jednak účastníka řízení vyzve, aby označil k prokázání všech svých sporných tvrzení potřebné důkazy, a jednak mu sdělí, jaké by byly následky nesplnění této výzvy (tedy že účastník neunesse důkazní břemeno, a že proto nemůže být ve sporu nebo jiné právní věci úspěšný). K poučení o povinnosti důkazní soud nepřistupuje pouze tehdy, je-li účastník nečinný; poučení podle ustanovení § 118a odst. 3 o.s.ř. soud poskytne jak účastníku, který dosud o sporném tvrzení neoznačil žádný důkaz, tak i tehdy, jestliže účastník sice o svém sporném tvrzení důkaz označil, avšak jde o důkaz zjevně nezpůsobilý sporné tvrzení prokázat, nebo jestliže účastník o svém sporném tvrzení označil důkazy, přesto se mu však nepodařilo jejich prostřednictvím sporné tvrzení prokázat. Z ustanovení § 118a odst. 3 o.s.ř. proto mimo jiné vyplývá závěr, že soud poskytne poučení o povinnosti důkazní vždy také tehdy, provedl-li ohledně sporného tvrzení účastníkem navržené důkazy, jestliže jimi nedošlo k jeho prokázání a jestliže proto (z důvodu neunesení důkazního břemene) by účastník nemohl být ve věci úspěšný. Poučovací povinnost podle ustanovení § 118a o.s.ř. v občanském soudním řízení neplní jen soud prvního stupně. Povinnost poskytovat účastníkům potřebná poučení, včetně poučení o povinnosti důkazní podle ustanovení § 118a odst. 3 o.s.ř., zákon ukládá - jak je zřejmé z ustanovení § 213b odst. 1 o.s.ř. - také odvolacímu soudu, který ji plní při odvolacím jednání; to neplatí jen tehdy, kdyby v důsledku poskytnutého poučení podle ustanovení § 118a odst. 1, 2 nebo 3 o.s.ř. účastník měl uplatnit nové skutečnosti nebo nové důkazy v rozporu s ustanoveními § 205a nebo § 211a o.s.ř. nebo kdyby měl uplatnit po poučení poskytnutém podle ustanovení § 118a odst. 4 o.s.ř. taková procesní práva, která jsou za odvolacího řízení ve smyslu ustanovení § 216 odst.1 a 2 o.s.ř. nebo jinak nepřijatelná.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 21 Cdo 1163/2013, ze dne 26.8.2014)

Nejvyšší soud České republiky rozhodl v právní věci žalobců a) J. S., a b) J. S., obou zastoupených JUDr. D.S., advokátkou se sídlem v Z., proti žalované České republice - Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových, se sídlem v P., o vydání dědictví, vedené u Okresního soudu v Karlových Varech pod sp. zn. 13 C 342/2008, o dovolání žalobců a) a b) proti rozsudku Krajského soudu v Plzni ze dne 5. října 2012, č. j. 11 Co 585/2012-197, tak, že rozsudek krajského soudu a rozsudek Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 14. června 2012, č.j. 13 C 342/2008-168, se zrušují a věc se vrací Okresnímu soudu v Karlových Varech k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Žalobci a) a b) se žalobou podanou u Krajského soudu v Plzni dne 3.9.2008 domáhali, aby žalované bylo uloženo „vydat jim z nabytého dědictví po S. B., zemřelém dne 20.7.2006 (dále také jen „zůstavitel“), budovu v obci Z., postavenou na pozemku parc. č. 20 o výměře 313 m², zastavěná plocha a nádvoří, pozemek parc. č. 20 o výměře 313 m², zastavěná plocha a nádvoří a pozemek parc. č. 692 o výměře 2722 m², zahrada, vše v k.ú. Z., obec Ž., zapsané na LV č. 60001 u Katastrálního úřadu pro Karlovarský kraj, Katastrální pracoviště Karlovy Vary, včetně zařízení, a to do podílového spoluvlastnictví se stejným podílem ½ k celku“. Žalobu zdůvodnili zejména tím, že žalovaná získala předmětné nemovitosti v řízení o dědictví po zůstaviteli S. B. na základě usnesení Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 17.1.2007, č.j. 30 D 781/2006-108; že následně „došla do kanceláře notářů JUDr. Josefa Tichého a JUDr. Jitky Tiché v obálce závěť“; že „zůstavitel jim v této závěti odkázal

veškerý svůj nemovitý majetek, a to rovným dílem“; že „oznámili žalované své nároky oprávněných dědiců“, že však „žalovaná jim dobrovolně předmětné nemovitosti nevydala“.

Žalovaná zpochybnila platnost předmětné závěti, když namítala, že „v závěti nejsou dostatečně identifikováni svědci závěti (u druhého svědka je i nečitelný podpis)“, a že proto „nelze dodatečně ověřit, zda se jedná o pravý podpis zůstavitele a zda se jedná o svědky splňující zákonné předpoklady stanovené v ustanovení § 476e obč. zák. (ve znění do 31.12.2013)“.

Okresní soud v Karlových Varech rozsudkem ze dne 18.11.2010, č.j. 13 C 342/2008-103, žalobě vyhověl a uložil žalované povinnost zaplatit na náhradě nákladů řízení žalobcům a) a b) částku 38.675,- Kč k rukám zástupce žalobců a) a b) a České republice - Okresnímu soudu v Karlových Varech částku 4.450,- Kč. Dospěl k závěru, že „předmětná závěť zůstavitele ze dne 20.12.1997 splňuje veškeré zákonné náležitosti ve smyslu § 476, § 476b, § 476e obč. zák. (ve znění do 31.12.2013), neboť byla řádně datována, byla podepsána vlastnoručním podpisem zůstavitele, byla podepsána před dvěma svědky současně přítomnými sepisu závěti, kteří tuto skutečnost v listině závěti výslovně uvedli a na závěti se podepsali“; že „zůstavitel v závěti výslovně uvedl, že veškeré nemovitosti odkazuje sourozencům J. a J. S., bytem K.“, a že „osoby dědiců byly v závěti jednoznačně identifikovány“; že „závěr o pravosti podpisu vyplývá ze znaleckého posudku Mgr. Niny Trojanové“; že „bez významu je skutečnost, že se nejednalo o pravý spontánní podpis zůstavitele, nýbrž o pravý neúmyslně komolený podpis zůstavitele, který se na závěť podepsal za změněných podmínek“; že „v závěti byla určena totožnost zůstavitele, jakož i skutečnost, že podpis na závěti patří zůstaviteli“; že „osoby uvedené v předmětné závěti jsou osoby totožné s osobami žalobců“ a že „žalobci jsou oprávněnými dědici zůstavitele“ a „žalovaná je povinna vydat předmětné nemovitosti žalobcům“.

K odvolání žalované Krajský soud v Plzni usnesením ze dne 12.6.2011, č.j. 11 Co 34/2011-129, zrušil rozsudek soudu prvního stupně a věc mu vrátil k dalšímu řízení. Odvolací soud vzal za prokázané, že dědické řízení po zůstaviteli bylo skončeno usnesením Okresního soudu v Karlových Varech ze dne 17.1.2007, sp. zn. 30 D 781/2006, jímž bylo rozhodnuto o tom, že veškerý majetek zůstavitele připadá státu, neboť zůstavitel nezanechal žádných zákonných ani závětních dědiců“; že „poté, kdy toto usnesení nabylo právní moci, objevila se ve schránce notářky, která dědictví jako soudní komisařka projednávala, listina nazvaná závěť, datovaná 20.12.1997“; že „text na listině je psán na psacím stroji a uvádí se v něm, že S. B., který je identifikován rodným číslem, bydlištěm a číslem občanského průkazu, odkazuje veškeré své nemovitosti sourozencům J. a J. S., bytem v K., k převzetí stejným dílem“; že „pod strojem psaným textem je rukou napsáno jméno, které lze pouhým okem přečíst jako „B.“; že „dále je pod textem dvěma různými rukopisy napsáno, že níže podepsané osoby stvrzují, že byly přítomny při sepsání této závěti“, a že „pod oběma ručně psanými texty je uveden datum 20.12.1997 a podpisy, které lze číst jako S. V. a S. M.“. Odvolací soud na rozdíl od soudu prvního stupně dovodil, že „provedené důkazy nepostačují pro závěr o pravosti podpisu zůstavitele na listině“, neboť „závěr znaleckého posudku je naprosto nejednoznačný, vycházející z nejnižší možné míry pravděpodobnosti“; že proto „nelze zatím dospět k závěru, že žalobci unesli důkazní břemeno ohledně tvrzení, že se jedná o pravý podpis zůstavitele“, když „pochybnosti založené nejednoznačnými závěry znaleckého posudku jsou navíc umocňovány dalšími zvláštními okolnostmi, za nichž se závěť objevila právě u notářky, která projednávala dědictví po zůstaviteli“, a také „skutečností, že nelze najít a ztotožnit svědky závěti, kteří jediní by mohli potvrdit, zda zůstavitel skutečně před nimi závěť podepsal a touto listinou projevil skutečnou poslední vůli“. Odvolací soud proto uložil soudu prvního stupně, aby „poučil účastníky podle ust. § 118a odst. 1 a 3 o.s.ř. o tom, že dosavadní skutkový stav nepostačuje pro jednoznačný závěr, že žalobci předložili platnou závěť zůstavitele“.

Okresní soud v Karlových Varech - poté, co poučil žalobce a) a b) ve smyslu ustanovení § 118a odst. 3 o.s.ř. a k jejich návrhu doplnil dokazování o výsledcích znaleckého posudku Mgr. Niny Trojanové - rozsudkem ze dne 14.6.2012, č.j. 13 C 342/2008-168, žalobě vyhověl a žalované uložil povinnost zaplatit na

náhradě nákladů řízení žalobcům a) a b) částku 89.125,- Kč a České republice - Okresnímu soudu v Karlových Varech částku 6.356,- Kč. Vycházel z toho, že „závěť ze dne 20.12.1997 splňuje veškeré zákonné náležitosti dle § 476, § 476b, § 476e obč. zák. (účinného do 31.12.2013)“, neboť „byla řádně datována, byla podepsána vlastnoručním podpisem zůstavitele, byla podepsána před dvěma svědky současně přítomnými sepisu závěti, kteří tuto skutečnost v listině závěti výslovně uvedli a na závěti se podepsali“; že „závěř o pravosti podpisu vyplývá z podaného znaleckého posudku, jakož i z výsledku znalkyně“, jelikož „závěř znaleckého posudku ohledně pravosti podpisu je zcela určitý, byť se jedná o nejnižší kladný závěr na škále pravděpodobnosti užitý znalcem v předmětném posudku“, a že „žalobci unesli důkazní břemeno ohledně sporné skutečnosti pravosti podpisu na předmětné závěti“ a dospěl k závěru, že „z ustanovení § 476b a § 476e obč. zák. (ve znění do 31.12.2013) nelze dovodit existenci důkazní povinnosti žalobců ohledně skutečnosti, že osoby, které se na spornou závěť podepsaly jako svědci, byly osobami způsobilými“, a že „nepodařilo-li se ztotožnit osoby na závěti podepsané tak, aby ve věci mohly být slyšeny jako svědci, nelze tuto skutečnost klást k tíži žalobců“.

K odvolání žalované Krajský soud v Plzni rozsudkem ze dne 5.10.2012, č.j. 11 Co 585/2012-197, změnil rozsudek soudu prvního stupně tak, že žalobu zamítl, a rozhodl, že „žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení před soudem prvního stupně; žalobcům a) a b) uložil povinnost zaplatit „žalované na náhradě nákladů odvolacího řízení částku 1.109,- Kč“ a „na nákladech státu částku 6.356,- Kč na účet Okresního soudu v Karlových Varech“. Odvolací soud nejprve uvedl, že „skutkový stav zjištěný soudem prvního stupně netvoří spolehlivý základ pro rozhodnutí ve věci“ a „nelze z něj vycházet“; poté vzal z důkazů provedených soudem prvního stupně za prokázané, že „před Okresním soudem v Karlových Varech bylo pod sp. zn. 30 D 781/2006 projednáno dědictví po zůstaviteli S. B., zemřelém dne 20.7.2006, bez zanechání závěti“; že „pověřen k projednání dědictví byl notář JUDr. Josef Tichý jako soudní komisař“; že „dědické řízení bylo skončeno usnesením ze dne 17.1.2007, jímž dědictví po zůstaviteli, který nezanechal žádné zákonné dědice, připadlo státu“; že „usnesení nabylo právní moci dne 11.4.2007“; že „poté došla do kanceláře notářů společníků JUDr. Josefa Tichého a JUDr. Jitky Tiché v obálce listina nazvaná závěť, která byla publikována, a tato skutečnost byla oznámena soudu prvního stupně“; že „následně byli vyrozuměni žalobci, a to jak soudem, tak žalovanou“; že „dne 3.9.2008 žalobci uplatnili nárok na vydání dědictví oprávněným dědicům“, a dovodil, že „v řízení vyvstaly pochybnosti o tom, zda zůstavitel podepsal závěť vlastní rukou a zda před dvěma svědky současně přítomnými výslovně projevil, že listina obsahuje jeho poslední vůli, a že se tito svědci na závěť podepsali“; že „i nadále existují vážné pochybnosti o skutkových tvrzeních žalobců“; že „závěř znaleckého posudku stvrzený výsledkem znalkyně je nejednoznačný, vycházející z nejnižší možné míry pravděpodobnosti“, že „je zde i řada jiných pochybností“, zejména že „svědky závěti se nepodařilo ztotožnit, u jejich podpisů nejsou uvedena jména, texty připojené u podpisů nevyjadřují současnou přítomnost obou svědků při sepisování listiny, resp. při jejím podepisování zůstavitelem“; že „pochybnosti vzbuzuje i samotný dopis sester B., které v něm sice tvrdí, že rodina žalobců se o zůstavitele starala a byla mu velmi blízká, na druhé straně však žalobci nevěděli o smrti zůstavitele a nejsou jim známy osoby, které jsou na listině nazvané závětí uvedeny a podepsány jako svědci“. Odvolací soud proto uzavřel, že „žalobcům se nepodařilo prokázat, že listina nazvaná závěť je skutečně pravou a platnou závětí zůstavitele“.

Proti tomuto rozsudku odvolacího soudu podali žalobci a) a b) dovolání. Odvolacímu soudu vytýkají, že rozhodoval „na základě nepodložených fikcí a spekulací“ ohledně „zvláštních okolností, za nichž se objevila závěť u notářky“, a že „vytváří pochybnosti o tom, že se svědky nepodařilo ztotožnit a proč se je nepodařilo ztotožnit“, a o tom, že „vzdálené sestřenice zůstavitele neznaly svědky sepisování závěti“, přičemž „tyto skutečnosti klade (nesprávně) k tíži žalobců“. Mají za to, že „bylo prokázáno, že závěť splňuje zákonné znaky dle § 476b obč. zák., tedy že ji zůstavitel podepsal vlastní rukou a že obsahuje podpisy dvou svědků, kteří se na listině podepsali a stvrdili, že byli přítomni při sepsání závěti“; že „bylo prokázáno, že zůstavitel závěť podepsal před svědky“, a že „unesli důkazní

břemeno a prokázali oprávněnost svých nároků“. Žalobci navrhli, aby dovolací soud zrušil dovoláním napadený rozsudek odvolacího soudu a „potvrdil“ rozsudek soudu prvního stupně.

Nejvyšší soud České republiky jako soud dovolací (§ 10a občanského soudního řádu) věc projednal podle zákona č. [99/1963](#) Sb., občanský soudní řád, ve znění účinném do 31.12.2012 (dále jen „o.s.ř.“), neboť dovoláním je napaden rozsudek odvolacího soudu, který byl vydán přede dnem 1.1.2013 (srov. Čl. II bod 7. zákona č. [404/2012](#) Sb., kterým se mění zákon č. [99/1963](#) Sb., ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony). Po zjištění, že dovolání proti pravomocnému rozsudku odvolacího soudu bylo podáno oprávněnými osobami (účastníky řízení) ve lhůtě uvedené v ustanovení § 240 odst. 1 o.s.ř. a že jde o rozsudek, proti kterému je podle ustanovení § 237 odst. 1 písm. a) o.s.ř. dovolání přípustné, přezkoumal napadený rozsudek ve smyslu ustanovení § 242 o.s.ř. bez nařízení jednání (§ 243a odst. 1 věta první o.s.ř.) a dospěl k závěru, že dovolání sice není opodstatněné, že však řízení je postiženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci.

Vzhledem k tomu, že zůstavitel S. B. zemřel dne 20.7.2006 a že ochrana oprávněného (pravého) dědice se řídí právní úpravou, která byla určující pro dědické právo po zůstaviteli, je třeba ochranu pravého dědice tohoto zůstavitele i v současné době posuzovat podle právní úpravy účinné v době smrti zůstavitele, tj. podle ustanovení § 485 a § 487 zákona č. [40/1964](#) Sb., občanský zákoník, ve znění účinném do 31.12.2013 (dále také jen „obč. zák.“, srov. též právní názor vyjádřený v rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 27.5.2004, sp. zn. 30 Cdo 1192/2003, nebo rozsudku Nejvyššího soudu ČR ze dne 28.2.2013, sp. zn. 21 Cdo 1614/2012).

V projednávané věci odvolací soud dospěl k závěru, že „skutkový stav zjištěný soudem prvního stupně netvoří spolehlivý základ pro rozhodnutí ve věci“, že provedené důkazy soud prvního stupně „nehodnotil správně“ a že skutkové závěry, které z nich soud prvního stupně vyvodil, „nejsou jejich logickým zhodnocením“, a - na rozdíl od soudu prvního stupně - dovedl, že žalobci neunesli důkazní břemeno o svém tvrzení, že podpis na listině ze dne 20.12.1997 označené jako závěť je pravým podpisem zůstavitele, a že se proto žalobcům nepodařilo prokázat, že listina ze dne 20.12.1997 nazvaná závěť je platnou závětí zůstavitele.

Jak vyplývá z obsahu spisu, soud prvního stupně - poté, co odvolací soud rozsudkem ze dne 12.6.2011, č.j. 11 Co 34/2011-129, zrušil dřívější rozsudek soudu prvního stupně ze dne 18.11.2010, č.j. 13 C 342/2008-103, a věc vrátil soudu prvního stupně k dalšímu projednání - poučil žalobce a) a b) podle ustanovení § 118a odst. 1 a odst. 3 o.s.ř. při jednání konaném dne 27.10.2011 v tom směru, že žalobcům sdělil, že doposud nenavrhli všechny potřebné důkazy k prokázání „tvrzené sporné rozhodné skutečnosti pravosti podpisu zůstavitele na předmětné závěti“, že z dosud provedených důkazů nevyplývá, že „podpis na závěti pochází od zůstavitele“, a že v případě neoznačení dalších potřebných důkazů soud „bude při zjišťování skutkového stavu vycházet z důkazů dosud provedených a navržených“. V řízení před soudem prvního stupně byl nato k návrhu žalobců a) a b) proveden důkaz výslechem znalkyně Mgr. Niny Trojanové, když jejich návrh na provedení důkazu doplňujícím znaleckým posudkem soud prvního stupně zamítl s odůvodněním, že „z výslechu znalkyně Mgr. Niny Trojanové vyplývá, že při neexistenci dalšího srovnávacího materiálu takový důkaz provést nelze“, přičemž provedení dalších důkazů žalobci a) a b) nenavrhovali.

Podle § 118a odst. 3 o.s.ř. zjistí-li předseda senátu v průběhu jednání, že účastník dosud nenavrhne důkazy potřebné k prokázání všech svých sporných tvrzení, vyzve jej, aby tyto důkazy označil bez zbytečného odkladu, a poučí jej o následcích nesplnění této výzvy.

Poučení o povinnosti důkazní podle ustanovení § 118a odst. 3 o.s.ř. spočívá v tom, že soud jednak účastníka řízení vyzve, aby označil k prokázání všech svých sporných tvrzení potřebné důkazy, a jednak mu sdělí, jaké by byly následky nesplnění této výzvy (tedy že účastník neunes důkazní

břemeno, a že proto nemůže být ve sporu nebo jiné právní věci úspěšný). K poučení o povinnosti důkazní soud nepřistupuje pouze tehdy, je-li účastník nečinný; poučení podle ustanovení § 118a odst. 3 o.s.ř. soud poskytne jak účastníku, který dosud o sporném tvrzení neoznačil žádný důkaz, tak i tehdy, jestliže účastník sice o svém sporném tvrzení důkaz označil, avšak jde o důkaz zjevně nezpůsobilý sporné tvrzení prokázat, nebo jestliže účastník o svém sporném tvrzení označil důkazy, přesto se mu však nepodařilo jejich prostřednictvím sporné tvrzení prokázat. Z ustanovení § 118a odst. 3 o.s.ř. proto mimo jiné vyplývá závěr, že soud poskytne poučení o povinnosti důkazní vždy také tehdy, provedl-li ohledně sporného tvrzení účastníkem navržené důkazy, jestliže jimi nedošlo k jeho prokázání a jestliže proto (z důvodu neunesení důkazního břemene) by účastník nemohl být ve věci úspěšný (srov. k tomu zejména rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 29.7.2010, sp. zn. 21 Cdo 2604/2009, publikovaný v časopise Soudní judikatura pod č. 34, ročník 2011, a rozsudek velkého senátu Nejvyššího soudu ČR ze dne 20.6.2012, sp. zn. 31 Cdo 619/2011, uveřejněný ve Sbírce soudních rozhodnutí a stanovisek pod č. 115, ročník 2012).

Poučovací povinnost podle ustanovení § 118a o.s.ř. v občanském soudním řízení neplní jen soud prvního stupně. Povinnost poskytovat účastníkům potřebná poučení, včetně poučení o povinnosti důkazní podle ustanovení § 118a odst. 3 o.s.ř., zákon ukládá - jak je zřejmé z ustanovení § 213b odst. 1 o.s.ř. - také odvolacímu soudu, který ji plní při odvolacím jednání; to neplatí jen tehdy, kdyby v důsledku poskytnutého poučení podle ustanovení § 118a odst. 1, 2 nebo 3 o.s.ř. účastník měl uplatnit nové skutečnosti nebo nové důkazy v rozporu s ustanoveními § 205a nebo § 211a o.s.ř. nebo kdyby měl uplatnit po poučení poskytnutém podle ustanovení § 118a odst. 4 o.s.ř. taková procesní práva, která jsou za odvolacího řízení ve smyslu ustanovení § 216 odst.1 a 2 o.s.ř. nebo jinak nepřípustná.

Podle § 476b obč. zák. závět, kterou nenapsal zůstavitel vlastní rukou, musí vlastní rukou podepsat a před dvěma svědky současně přítomnými výslovně projevit, že listina obsahuje jeho poslední vůli. Svědci se musí na závět podepsat.

Z ustanovení § 476b obč. zák. vyplývá, že k tomu, aby allografní závět byla platným právním úkonem, musí být splněny následující náležitosti: jednak zůstavitel musí závět podepsat vlastní rukou, jednak zůstavitel musí před dvěma svědky současně přítomnými výslovně projevit, že listina obsahuje jeho poslední vůli, a konečně svědci se musí na závět podepsat. Svědkem závěti ve smyslu ustanovení 476b může být jen taková osoba, která je touto funkcí předem pověřena a je s tímto pověřením srozuměna; není tedy tímto svědkem při pořizování závěti ten, kdo byl tomuto úkonu jen náhodně přítomen.

V souzené věci odvolací soud - na rozdíl od soudu prvního stupně - dovodil z důkazů provedených soudem prvního stupně, že žalobci neunesli důkazní břemeno o svém tvrzení, že podpis na listině ze dne 20.12.1997 označené jako závět je pravým podpisem zůstavitele, a že se tudíž žalobcům nepodařilo prokázat, že listina ze dne 20.12.1997 nazvaná závět je platnou allografní závětí zůstavitele.

Dovolací soud souhlasí s názorem odvolacího soudu, že z dosud provedených důkazů (zejména ze znaleckého posudku Mgr. Niny Trojanové a z výsledku této znalkyně) nelze učinit závěr, že listina ze dne 20.12.1997 obsahuje pravý podpis zůstavitele. Předně závěr znalkyně o pravosti podpisu zůstavitele byl pouze „pravděpodobnější“, než že jde o padělek, neboť - jak uvedla sama znalkyně - pro přesnější závěr nebyl srovnávací materiál „zcela ideální“, zejména pro „nízkou četnost shodných znaků ve srovnávacích materiálech“, navíc posuzovaný podpis „nebyl obvyklý, spontánní“ a vykazoval „prvky snahy o krasopis“.

Závěr odvolacího soudu, že žalobci a) a b) neunesli důkazní břemeno ohledně jejich tvrzení, že listina ze dne 20.12.1997 je platnou závětí zůstavitele, je však přesto (zatím) předčasný, a tudíž nesprávný. Soudy obou stupňů totiž přehlédly, že nelze-li platnost závěti prokázat pravostí podpisu zůstavitele

(např. proto, že závěry znaleckého posudku z oboru písmoznalectví nejsou jednoznačné), ani výsledkem svědků závěti (např. z důvodu, že se tyto osoby nepodařilo identifikovat či dohledat, ale také třeba proto, že výslech těchto osob není z různých důvodů možný), je na žalobci, který tvrdí platnost závěti, aby navrhl jiné (další) důkazy, kterými by bylo možné prokázat, že zůstavitel předmětnou závěť skutečně pořídil. O tom však musí být žalobce poučen ve smyslu ustanovení § 118a odst. 3 o.s.ř.

Vzhledem k tomu, že soud prvního stupně žalobce a) a b) v projednávané věci ve výše naznačeném směru nepoučil, přičemž poučení poskytnuté jim při jednání ze dne 27.10.2011 nelze považovat za dostatečné, neboť směřuje (pouze) k prokázání sporné skutečnosti týkající se pravosti podpisu zůstavitele, a protože potřebné (úplné) poučení o důkazní povinnosti neposkytl žalobcům a) a b) ani odvolací soud (podle § 213b odst. 1 a § 118a odst. 3 o.s.ř.), je řízení zatíženo vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci. Dovolací soud k uvedené vadě řízení přihlédl, i když nebyla v dovolání uplatněna (§ 242 odst. 3 věta druhá o.s.ř.).

Z uvedeného vyplývá, že rozsudek odvolacího soudu není správný; Nejvyšší soud České republiky jej proto zrušil (§ 243b odst. 2 část věty za středníkem občanského soudního řádu). Protože důvody, pro které bylo zrušeno rozhodnutí odvolacího soudu, platí i na rozsudek soudu prvního stupně, Nejvyšší soud České republiky zrušil také toto rozhodnutí a věc vrátil Okresnímu soudu v Karlových Varech k dalšímu řízení (§ 243b odst. 3 věta druhá o.s.ř.).

zdroj: www.nsoud.cz

Právní věta - redakce.

© EPRAVO.CZ - Sbírka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Exekuce](#)
- [Důkazní břemeno](#)
- [Dokazování, neúčinnost právního jednání](#)
- [Katastr nemovitostí](#)
- [Náhrada za ztrátu na výděлку \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Ochrana spotřebitele \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Pracovněprávní vztah \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Společný nájem bytu manžely \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Určení otcovství \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Jméno v obchodní firmě právnické osoby](#)
- [Dokazování](#)